Doğan Kardeş

SAYI 12 17 MART 1975 150 KURUŞ

SİPRU EN HEYECANLI YERİNDE

(Sayfa : 12 - 13)

TÜKETTİĞİMİZ DOĞA

(Sayfa : 28)

1000 Haftadır sizinleyiz

Mehmet Ali & Akşamsefası

AMBALAJ SANATININ TARİHİ

BUGÜN, göz alıcı bir ambalaj, dikkatleri üzerine toplayan şirin bir kutu veya enteresan bir slogan, herhangi bir malı satabilmek için birinci şarttır. Bu gerçeği günümüzden çok önce düşünen atalarımız, daha 16. yüzyılda, malı daha iyi göstermeye yarayan ambalaj sanatını başlatmışlardır.

İnsanlar mal alıp satmaya başladığından beri, onları koyacak bir yer, bir kutu, kasa, v.s. aramışlardır. Bu, hem malın bozulmasını önleyecek, hem de alıcının, kutunun içinde ne olduğunu ilk bakışta anlayabileceği bir ambalaj olmalıydı.

Malın konabilineceği yerlerin bulunması pek zor olmadı ama malın ismini belirtmek — hele matbaanın henüz keşfedilmediği bir zamanda — oldukça zor bir işti. Fakat tek çare yazı değildi. Ambalajın üzerinde yapılacak bir resim, içindeki malı kolaylıkla belirtebilirdi. Bugün bile en çok rağbet edilen ve en çok etki yapan reklâm unsuru, resimdir.

Bugün eldeki en eski örneklerden biri, tahta bir klişeden siyah - beyaz olarak basılmış, üzerinde sahibinin, dükkânın resmi ve bir atlı araba bulunan kese kâğıtlarıdır. Daha sonraki örneklerde, renkli resimlere de rastlıyoruz.

Çay, tütün, kahveden tutun da, oyun kâğıtları ve iğneye kadar her şey paketlenmeye başladı. Fakat bu o zamanlar için çok lüks sayıldığından, ancak zengin kişilerin alış veriş yaptığı büyük mağazalar bu sistemi uygulayabiliyorlardı.

19. yüzyıldan sonra tekniğin ilerlemesiyle, paketleme işlemi de gelişmeye başladı. O zamana kadar demiryollarının kısıtlı olması, bir yerde yapılan malların diğer bir şehre gönderilip satılmasını önlüyordu. Demiryollarının artması, satıcıların diğer kasabalarda, şehirlerde de alıcı bulmasını sağladı. Hele malların paketlenmesi ve üzerine isim yazılması, o malın bütün ülkede tanınmasını sağlayabiliyordu artık.

1826 yıllarında, çayı paketleyip satmaya başlayan Horniman isimli bir iş adamı, bakkallar ve kahveler tarafından çok tutuldu.

Çok dürüst bir iş adamı olan Horniman, çayın fiyatını ve gramajını da paketin üzerine yazıyor ve paket ağırlığını çaya eklemeyip, sadece çayın net ağırlığından para alıyordu. İş büyüyüp, talep artınca, Horniman, çayı paketlere hem doğru gramajda hem de daha çabuk koyabilecek bir makine icat etti.

Daha sonra, açıkta satılan tütün de düzgün bir şekilde silindir paketlere konup, satılmaya başlandı.

Makine ile paketlenmeye başlayan diğer maddeler arasında çukulata, yağ, sigara da bulunuyordu. Sigara, önceleri tütün halinde veya kâğıt paketler içinde satılıyordu.

Bazı iş adamları, mallarını sardıkları kâğıtların üzerine, bilmeceler, makaleler bile yazdırıyordu. Tabiî, kendi isimlerini ve dükkânlarının resmini bastırmayı da ihmal etmiyorlardı. Bu şekilde satışı arttırmak mümkün oluyordu.

Kâğıt, paketleme işleminde en büyük rolü oynamıştır. Ambalajda ister tahta kutu, ister teneke kutu veya şişe kullanılsın, malın cinsini, resmini belirtmek için muhakkak kâğıt gerekliydi. Hem ucuz hem elverişli olduğundan, günümüzde de en çok kullanılan paketleme malzemesidir.

NE NEDİR?

MAGO NEDİR?

Kuzey Afrika'da yaşayan bir maymun çeşididir, kızılımsı boz tüyleri vardır. Yok denecek kadar kısa kuyruğu küçük bir kabarcık biçimindedir. Hem hayvansal, hem de bitkisel besinlerle beslenirler. Kalabalık sürüler halinde kayalık yerlerde yaşarlar, uysal olduklarından kolayca insana alışabilirler. Son zamanlarda gittikçe azalarak yok olmaya yüz tutmuşlardır.

MAGRİ BALIĞI

Sıcak ve ılık denizlerin orta derinliklerinde yaşayan, yılan balığı biçiminde bir balıktır. «Migra» ya da «mığrı» balığı da denir. 2 metre kadar uzunluktadır. Sırtı sarı yeşilimsi kurşuni, karnı beyazdır. Kabuklular, yumuşakçalar, kurtçuklar ve balıklarla beslenir. Yumurtlamak için nisandan ekime kadar 100 - 150 m. kadar derinlere iner.

BİN HAFTADIR SİZİNLEYİZ...

BİN hafta bu, dile kolay... Yıl hesabı yapsanız 19 yıl eder... Bir de her gün dergiden bir yeri okuduğunuzu kabul edersek, yedi bininci kez elinize alıyorsunuz demektir Doğan Kardeş'i.

Bir derginin yöneticileri için en büyük onur kaynağı budur işte... Otuz yıl önce yayın hayatına başlayıp, önceleri ayda bir çıkarken, bir süre kapatılan, daha sonra ise aralıksız bin hafta yayınına devam eden bir dergiden sizlere seslenmek... En güzel, en yüce duygularla dolduruyor bu bizi, sizin için bütün bir hafta didinip, Türkiye'nin bu en büyük çocuk dergisini elinize ulaştıranları...

Her zaman olduğu gibi yine sizlerin ilgisiyle bu gururu duyuyoruz sevgili okurlar... Yine bir teklifimiz var size... El ele verelim ve yıllardır beğenilerek okunan Doğan Kardeş'i daha iyiye ve güzele götürmek için değişik şeyler bulalım... İstediğiniz yenilikleri bize yazacağınız mektuplarda bildirirseniz seviniriz. Üstelik, en çok istenen konuda mektup yazan kardeşler arasında çekeceğimiz hediye kurasında siz de bir armağan kazanabilirsiniz... Unutmayın... Aranızda Sizlerle köşesine yazacağınız ve dileklerinizi dile getirecek mektupları bekliyoruz... Binbirinci sayıya sizinle başlayalım istiyoruz.

En güzel günler sizin olsun.

NUR İÇÖZÜ

KÜÇÜK FOTOĞRAFÇI

Babası fotoğrafçı olan bu küçük kardeşiniz bir gün, babasının evde olmamasından faydalanarak küçük kardeşinin resmini çekmeye kalkmış ve bunda da bayağı başarılı olmuş. Minik fotoğrafçı resimlerini hiç üşenmeyip bir güzel duvarlara asmış. Akşam eve gelen babası ise bu güzel resimler karşısında bir hayli şaşırmış. Ama netice onu o kadar sevindirmiş ki oğluna makinesini hediye etmiş.

ADIM ADIM AYA DOĞRU

SATÜRN AY ROKETİ

BAZI aksilikleri ve şanssızlıkları bir kenara atarsak, Gemini projesinin baştan sona başarılarla dolu olduğu görülür. O güne kadar sadece düşünce halinde olan bazı gerçeklerin ispatlanmasını sağlayan Gemini projesi, yalnız uzayda buluşma ve kenetlenme manevrasının mümkün olduğunu göstermekle kalmamış, insanoğlunun uzun süre yerçekimsiz, boşlukta yaşayabildiğini ve hatta gemi dışında bazı görevleri bile yapabildiğini açıkça ispatlamıştı. Bu alıştırmaların yanısıra, yeni başlayacak olan Apollo serisinde kullanılması düşünülen, yeni elektrik hücresi, kenetlenme radarı, yeni bir kompüter ve manevra roketleri ünitesi gibi birçok yeni âlet ve makinenin de çalışıp, çalışmayacağı, Gemini uzay gemilerinde denendi. Artık astronotlar, Ay'a gitmeye hazırdı.

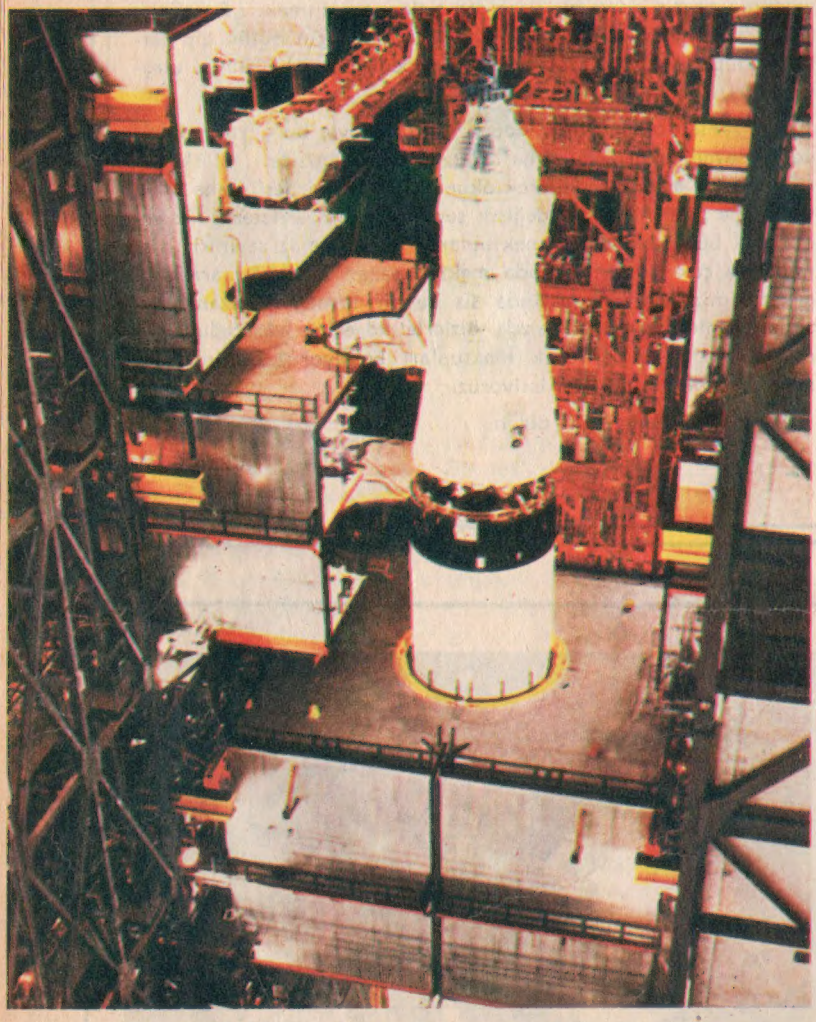

Ay seyahatlerini gerçekleştirecek olan roketlerin monte edilmesi için 155 metre yüksekliğindeki dev bina, çeşitli katlardan meydana gelmiştir. Resimde her katta ayrı ayrı yapılan çalışmalar sonunda meydana getirilen satürn 5 roketi görülüyor.

Gemini serisi, görünürde Ay yolculuğunun en tehlikeli ve önemli başlıca sorunlarını halletmişti. Ama, uzay merkezini düşündüren aynı önemde başka sorunlar daha vardı şimdi önlerinde. İlk ve en önemli mesele, üç aynı bölümden oluşan Apollo uzay gemisinin dizaynı ve inşası idi. Kumanda modülü, servis modülü ve Ay modülünden meydana gelen Apollo'yu yörüngeye ateşlemek ve Ay'a götürmek için, dev bir Saturn V roketinin ve Cape Kennedy uzay merkezinin yakınında bir «Ay Havaalanı»nın yapılması gerekiyordu.

Güçlü Satürn roketleri, birçok roket motorunun bir arada kullanılarak meydana getirilen bir süper-roketti. Satürn serisinin ilk roketi olan Satürn 1'in birinci bölümü 8, ikinci bölümü 6 motordan meydana gelmekteydi. Bu dev roketin itici gücü de o nisbette fazlaydı. 11 ton ağırlığında bir yükü, yörüngeye taşıyabilirdi.

Satürn IB'in birinci bölümü de Satürn I gibi 8 motordan

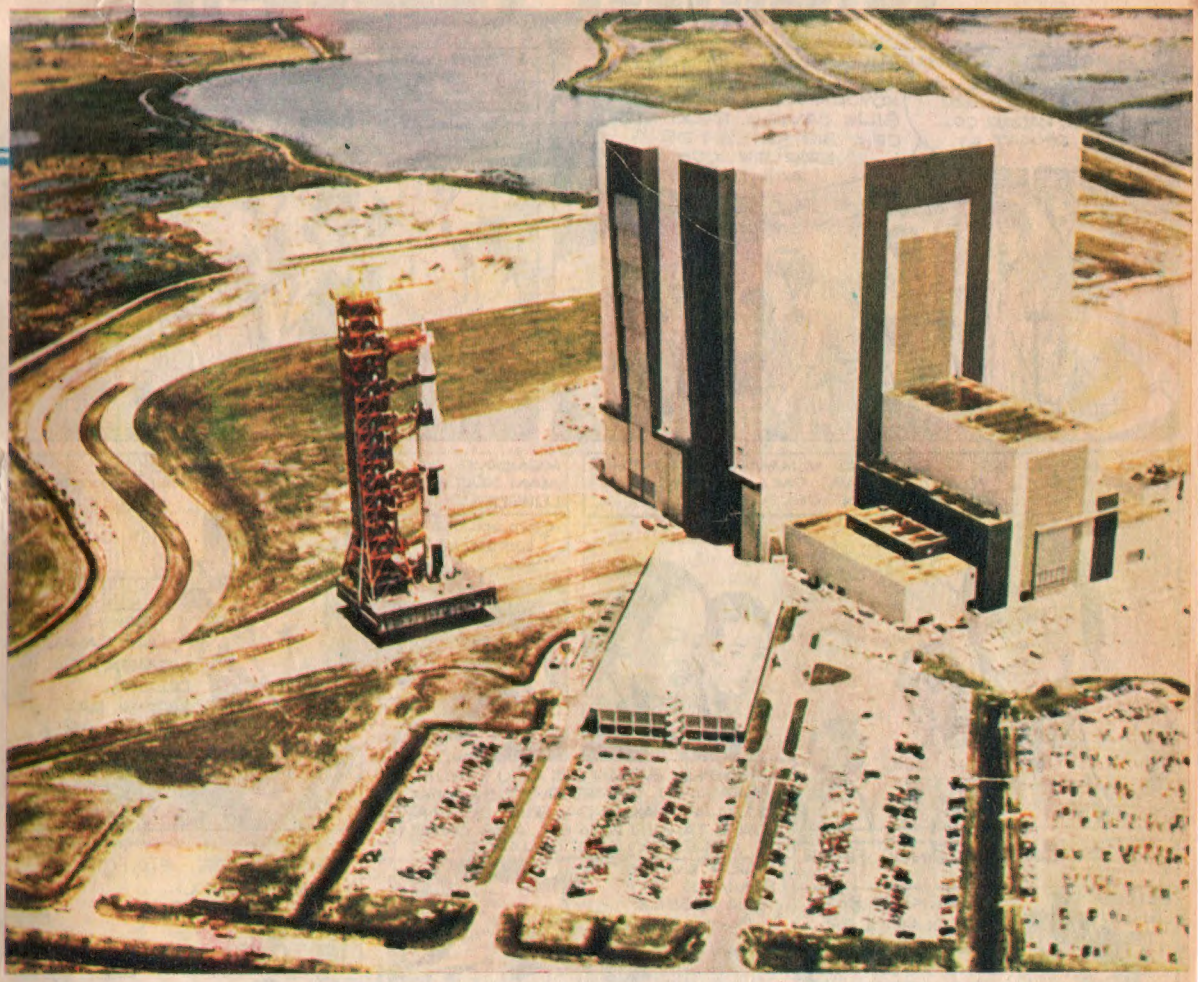

Satürn V roketinin monte edilmesi tamamlanınca binadan çıkartılarak 3,5 mil ilerdeki ay alanına götürülmesi gerekir. 8 dev kamyonun çektiği satürn V yolculuğu kaplumbağa gibi sekiz saatte tamamlar.

meydana geliyordu. Fakat bu modelde kullanılan motorlar, Satürn I'den güçlü idi. İkinci bölümde kullanılan tek motor ise, yeni hazırlanan çok güçlü bir motordu. Böylece Sotürn IB, 17 ton ağırlığında bir yükü, yörüngeye oturtabilecekti.

Bu ilk Satürn roketleri, çok güçlü motorlara sahipti. Ama Ay seyahati için hazırlanan Ay roketi Satürn V, o güne kadar yapılan bütün roketlerden kat kat üstündü. Birinci bölümü 5 motordan, ikinci bölümü 5 veya daha fazla motordan, üçüncü bölümü ise Satürn IB'nin ikinci bölümünde kullanılan motordan meydana gelen Satürn V, 120 ton ağırlığında bir yükü dünya yörüngesine veya 45 ton ağırlığındaki bir yükü Ay yörüngesine oturtabilirdi.

Satürn V, başlıbaşına dev bir roket görünümündeydi. Tepesine de Apollo uzay gemisi oturtulunca, 109 metre yüksekliğe ulaşıyordu. Bu muazzam kütlenin ağırlığı ise, 3.000 tondan fazlaydı. Kalkış esnasında dakikada 700 ton yakıt harcayan Satürn V Ay roketini hazırlamak için 125.000 kişiden fazla görevli çalışmış ve roketin dizayn, inşa ve deney çalışmalarına 100 milyar Türk Lirası'ndan fazla para harcanmıştı.

Satürn V'in ilk bölümü, Meksika Körfezi'nde, NASA'da hazırlandı. İkinci bölüm ise Kaliforniya'da inşa edilip, Panama Kanalı yoluyla Houston'daki uzay Merkezi'ne gönderildi. Yine Kaliforniya'da hazırlanan üçüncü bölüm ise, özel olarak inşa edilen bir uçakla Uzay Merkezi'ne götürüldü. Ayrı ayrı hazırlanan Satürn V, böylece Ay Havaalanı'nda bir araya getirilerek, Ay yolculuğunu gerçekleştirmek üzere monte edildi.

TEHLİKELİ YOLCULUK

DİNA HAYDUTLARDAN KURTULDUKLARINA BİR TÜRLÜ İNANAMIYORDU.

NEREDE OLDUĞUMUZU ANLAYANA KADAR ÇOCUKLARA DİKKAT ET HO....

KÖYDEN FAZLA UZAK DEĞİLİZ SANIRIM.. BELKİ YİYECEK BİR ŞEYLER DE VERİRLER.. ÇOK ACIKTIM..

KÖYDE DİNA'NIN TANIYORLARDI. ONUN İÇİN DİNA VE ÇOCUKLARA İYİ DAVRANDILAR....

HOŞ GELDİNİZ...

GÜNAYDIN BAYAN ÇOCUKLAR SİZİNLE Mİ?

DİNA BÜTÜN GECE GÖZÜNÜ YUMMAMIŞTI. NEHİR DEKİ YORUCU YOLCULUK DA ONU BİTİRMİŞTİ... BİRDEN GÖZLERİ KARARDI VE...

BEN..ŞEY.. AHH..

KENDİNE GELDİĞİ ZAMAN KÜÇÜK BİR KULUBEDEYDİ...

ÇOCUKLAR NEREDE?

SAKİN OLUN BAYAN YEMEK YEDİLER... HEPSİ RAHATTIRLAR.

KENDİSİNE BAKAN KIZ, ONU KÖYÜN BAŞKANININ ÇAĞIRDIĞINI SÖYLEYİNCE ÇOCUKLAR HAKKINDA BİLGİ ÖĞRENECEKLERİNİ TAHMİN ETMİŞTİ.. AMA ÖNCELİKLE GELENEKLERE UYMALIYDI...

DİNA AYAĞA KALKTIĞINDA ŞAŞIRDI.

ELBİSELERİM!

YÜZERKEN BERBAT OLMUŞLAR DEĞİŞTİRDİK.. BUNLAR DAHA RAHATTIR..

FAKİR EVİMDE BENİMLE ÇAY İÇER MİSİNİZ SAYIN BAYAN?

BANA BÜYÜK BİR ŞEREF VERİYORSUNUZ SAYIN BAŞKAN...

ÇİN EVİNDE BİR ÇİNLİ GİBİ OTURDU...

VE SONRA YAŞLI ADAMA BAŞLARINDAN GEÇENLERİ ANLATMAYA BAŞLADI.

AİLEMİ BULUP YARDIMLARINI SAĞLAMAM GEREK.. BİZE YARDIM EDER MİSİNİZ?

KÖTÜ BİR İŞ BULUNDUĞUMUZ YER İYİCE KUZEYDE KALIYOR... ÇOK ZOR...

BULUNDUKLARI BÖLGENİN HARİTASINI ÇIKARDI.

BURASI AİLENİN BULUNDUĞU YER, BURASI HAYDUTLARIN.. ORTALARINDAN GEÇEMEZSİNİZ HAYDUTLARIN..

EVET

AİLENİZLE HABERLEŞENE KADAR YANIMIZDA KONUK OLACAKSINIZ.

ÇOK TEŞEKKÜR EDERİZ EFENDİM...

ÇIKAN KISMIN ÖZETİ: Dina annesiyle, babasının yakın bir köydeki salgını önlemek için gitmelerinden sonra öksüz çocuklarla yalnız kalır. Daha sonra öksüzler evi haydutlar tarafından basılır.

KORKUSUZ ŞERİF

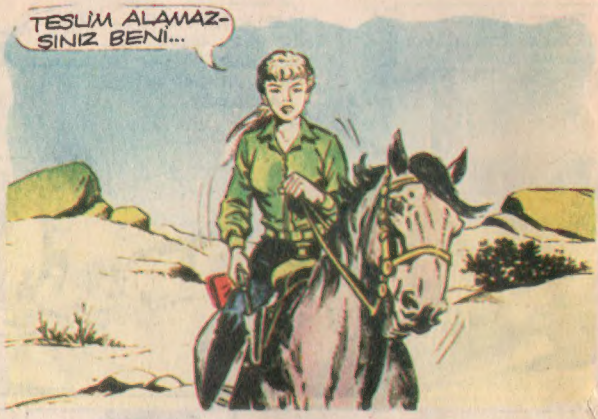

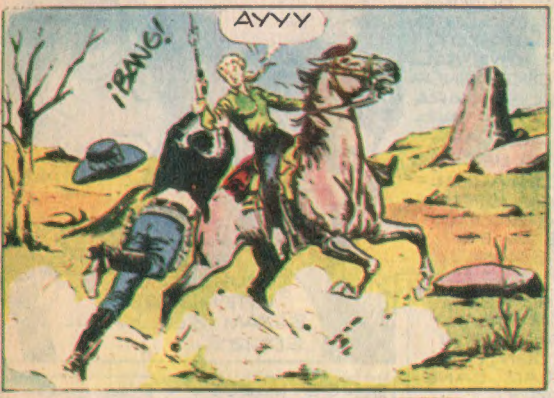

ASLINDA SİZİ TUTUKLAMAM LAZIM.. VE TOPUDA MEKSİKALILARA GERİ VERMEYİ DÜŞÜNÜYORUM...

AMA BU BİR HAKARET OLURDU... EL ALAMO'DA ŞEHİT DÜŞENLERE HAKARET OLURDU..

BU G.AMERİKA TOPU BİZİM VATANIMIZDA OLMALI DÜŞMAN TOPRAKLARINDA DEĞİL... BÖYLECE EL ALAMO'DA ŞEHİT DÜŞENLERİN RUHLARI RAHAT EDER MEZARLARINDA..
MİLLİYETÇİLİK DUYGULARINI ANLIYORUM...

TOPU OLDUĞU YERDE BIRAKMALIYDINIZ... GEÇENLERİ UNUTMALI, SİZ AKSİNE AÇIK OLAN İKİ DEVLETİN ARASINI DAHA DA AÇACAK DERTLER YARATIYORSUNUZ..

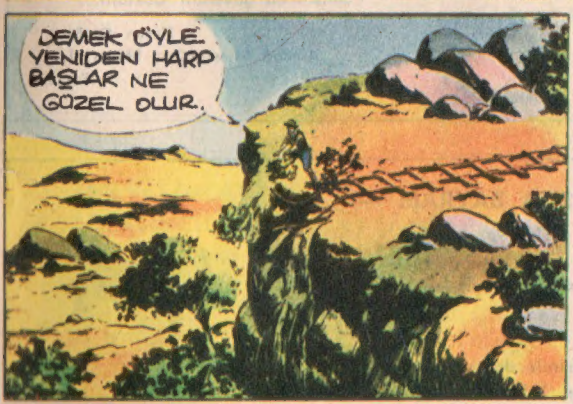
DEMEK ÖYLE YENİDEN HARP BAŞLAR NE GÜZEL OLUR..

O ZAMAN BENİM 82. TABURUMU VERİRLER BANA... O ZAMAN SEN GÖR BENİ HE.. HE... EYY.. NE GÜZEL

BU İHTİYAR DELİ..

BU SIRADA...
BU TÜNEL HİÇ BİTMİYECEK Mİ?

AYIN ŞİİRLERİ

ANNECİĞİM

Anneciğim seni ben
Çorbalarla, patatesli köfteden,
Çok severim.
Gel beni kucağına al,
Yağmurdan selden koru.
Anneciğimsin sen benim,
İçimde bir güzel ses
anneciğim,
Rüyalardaki prenses
anneciğim.

Seride Bige Güven
Ankara Koleji 3/A - Ankara

KEDİM

Adı Tonton'dur
Benim kedimin,
Eve neşe verir,
Beni eğlendirir,
Üzüntümü anlar
Benim kedim.

İlker Güngör
Beşiktaş - İstanbul

KIBRIS

Ey Kıbrıs,
Almak ister düşman seni,
Fakat biz vermeyiz;
Askerlerimiz girdi Kıbrıs'a,
Savaştı tüm düşmanlarla;
Tarihte zafer sayfalarımız var,
Ey yeşil Kıbrıs, ey güzel
Kıbrıs;
Vatan için canını veren
Mehmetçiklerimiz
Kıbrıs'a çıkarma yaptı,
Şerefli bir barış için...

Gülnur Pedal - Bursa

KIBRIS'TA ZAFER

Beşparmak dağlarına doğru,
Koşuyordu Mehmetçik,
Koşuyordu bir zafer
havasıyla;
İçinde kin beslemiyordu,
Gülüyordu, gülüyordu
düşmanın haline.
Yeni zaferler kazandı
Beşparmak dağlarında;
Askasından Girne, Magosa,
Lefkoşe.
Bir üzüntü oldu Mehmetçik
için,
Muratağa köyünde Rumların
vahşeti.
Yüzlerce mücahit şehit oldu
vatan uğruna.
Üzülmüştü Mehmetçik, fakat
yılmadı;
İstenilen yer alınmıştı artık.
Hiç bir kuvvet alamazdı, onu
Mehmetçik'ten,
Yaşasın Kıbrıs, Yaşasın
Mehmetçik!

Aygün Emiroğlu
9 Eylül Ortaokulu
Hatay - İZMİR

KÖYÜM

Şirindir köyüm,
Güzeldir köyüm:
Yemyeşil bahçeleri var,
Alı var, kırmızısı var.
Pınarı var soğuk soğuk,
Akıyor bir çok oluk.
Dereleri soğuk soğuk,
Yıkanır bir çok çocuk.

Sultan Çelik
Yıldırım Beyazıt İlkokulu 4 - B
Ankara

KİTAPLARIM

Bana bilgi öğreten,
En iyi arkadaşımsın.
Seni hiç unutamam,
Benim can yoldaşımsın.
Yüzlerce insan,
Faydalanır yapraklarından.
Herkes senden öğrenir,
Bilgiyi ve görgüyü.
Sensin en güvenilir dostum...

Hasan Özgöçen
Atatürk Lisesi (Orta bölüm) 1/A
Bursa

— KIBRIS'TA BAYRAM —

Gökte acaip sesler var, uğultu
şeklinde,
Belki yüzlerce şehidimiz sesleniyor
birbirine.

Belki şehidlerimiz donanmayla
dolaşıyor, habersizce denizlerde,
Bu bayram gününde bir canlılık
seziliyor herkeste.

Sanki mutluluk kol geziyor
habersizce,
Sanki Barbaros seferden geliyor
gemileriyle.

Deniz ufkundan gelen top
sesleriyle,
Canlandı Barbaros'un hayali
gözlerimizde.

A. Aykut Kılıç
Şehit Mevlüt Meriç İlkokulu
Ankara

TÜRKİYEMİZ

Dereler akar şırıl şırıl,
Kuşlar öter cıvıl cıvıl;
Çiftçi çalışır harıl harıl
Ne güzeldir Türkiyemiz,
Bir cennettir
Türkiye'miz.

İstanbul'da camiler,
İzmir'de Kordonboyu;
Toros dağları ile
Ne güzeldir
Türkiye'miz,
Bir cennettir
Türkiye'miz.

Antalya var, Mersin var,
Portakalı, muzu var,
Uludağ'da bembeyaz
kar;
Ne güzeldir
Türkiye'miz,
Bir cennettir
Türkiye'miz.

Bülent Akkaş
Ertuğrul Gazi Lisesi Orta 2 - C
Bilecik

ATATÜRK

Cumhuriyet'in kurucusu
Büyük önder Atatürk;
Kahramanca savaştın,
Yurdumuzu kurtardın.

Sen daima yüreğimizde,
Yanan bir meşalesin.
Senin izinde yürüyüp,
Koruyacağız Cumhuriyeti.

Refia Cam
Ali Dikmen Ortaokulu I/A
Adapazarı

LEYLEKLER

Upuzun gagası
Şipşirin yuvası .
Geliyorlar buraya
Sürüleriе yavrusu.

Hepsi sanki bir uçak
Kanatları bir bıçak
Açtı gagasını yavrucak
Yuttu güzel bir böcek

Kıpkırmızı gagası
Upuzun bacası
Kondu koca anası
Bizim kısa bacaya

Celâl Sokullu
İnegöl Lisesi 2 H Sınıfı

BABAM'A

Her sabah işine koşan,
Bizi geçindiren,
Her istediğimizi alan,
Benim sevgili babacığım.

Sen olmasan biz nasıl
yaşayabiliriz?
Ne ile geçiniriz?
Her istediğimizi nasıl alabiliriz?
Söyle sevgili babacığım.

Tanju Köksal
Gölcük Ortaokulu öğrencisi
Gölcük

KIŞ GELDİ

Kış geldi yine
Sen geldin diye
Kardan adam yaptık
yine
Daha başka neler yaptık
bir bilsene

Kızak yaptık kaydık
Kartopu oynadık.
Yarışlara katıldık.
Daha başka neler yaptık
bir bilsene.

NURAN ÖZ
293 4 - A

HAYALİMDEKİ BALIKÇILAR

Uzaklaşıyor hayalimde
sandallar,
İçine doluşmuşlar balıkçılar.
Hepsinin ellerinde birer olta.
Bazısının da birer ağ.
Hepsi atıyor araçlarını,
Çabucak topluyorlar
balıklarını;
Kimi de küskün bekliyor,
Ailesi yolları süzüyor;
Yanaşıyor kıyıya birer birer,
sandllar;
İçinden iniyor balıkçılar,
Etrafını sarıyor neşeli
çocuklar,
Evlerine dönüyor, şen
balıkçılar.

Günseli Demirhan
Erzincan

12 AY

Bir yılda 12 ay vardır,
Birincisi Ocak,
Kar yağar kucak kucak.
Şubat'ta epey üşürüz.
Mart'ta başlar ilkbahar:
Mart, Nisan, Mayıs...
Mayıs'tan sonra başlar Yaz.
Haziran, Temmuz, Ağustos.
Eylül, Ekim, Kasım
Sonbahar aylarıdır.
Yılın son ayı Aralık'tır...
Aralık'ta başlar kış.

Cem Doğan Yeşilova
Atikali İlkokulu 2 - A - İst.

CANIM KARDEŞİM

Canımın cânânı,
Kalbimin gülü,
Evimizin meleği,
Canım kardeşim.

Doğduğun zaman,
Çok sevinmiştik.
Sanki dünya bizimdi.
Canım kardeşim.

Ailemizin küçüğüsün,
Sevgimizin en büyüğüsün.
Güzel şirin,
Canım kardeşim

Aylâ Esin Karakoç
Hamidiye İlkokulu V - B
Düzce

SİPRU BRETZELBURG

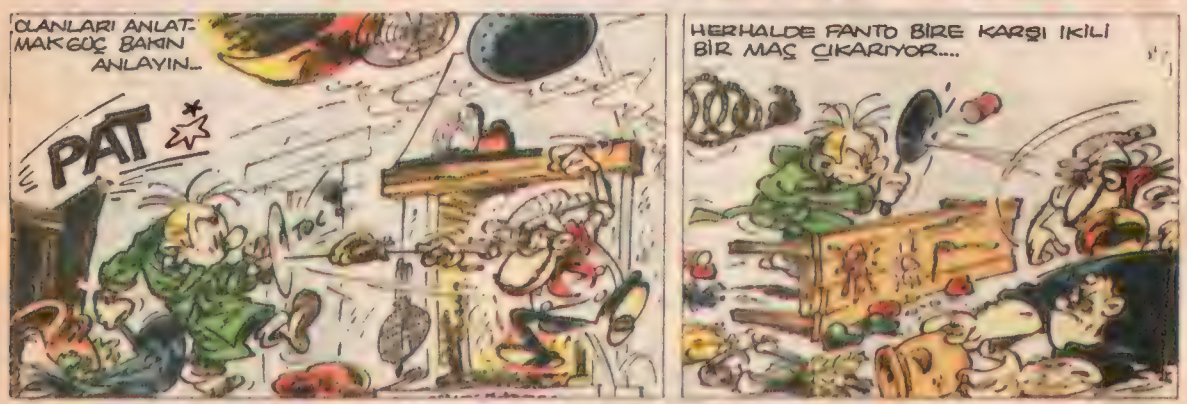

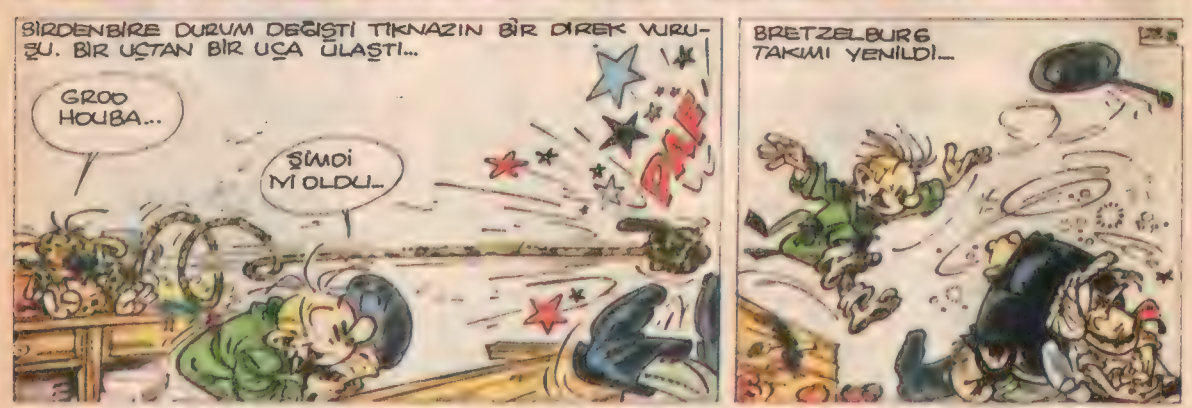

SERÜVENLERİ

ÖZET: Bretzelburg kralını asî generalin elinden kurtarmak isterken esir olan Fanto'yu, Sipru ve arkadaşı kurtarmaya çalışırlar. Bu arada sadık dostları Tıknaz işe karışır.

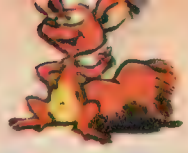

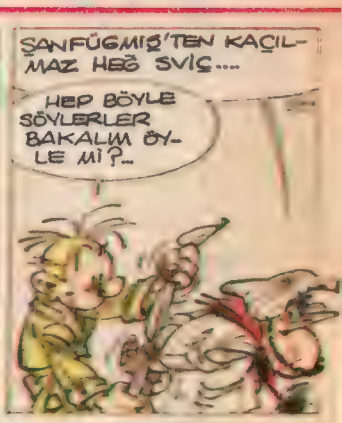

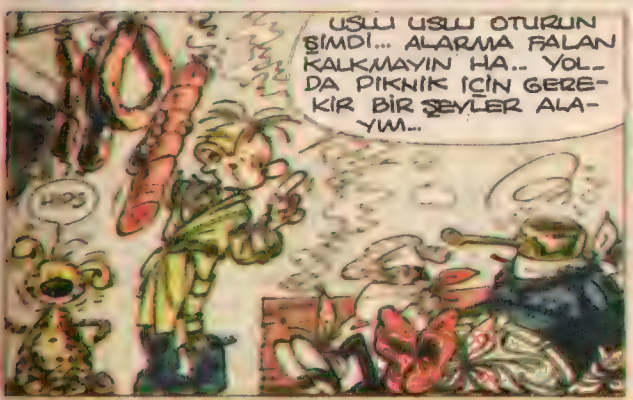

OKUL POSTASI

FEN BİLGİSİ : 5

Hazırlayan:
A. Aslan ASLANERER

CEMİL'İN KORKUSU

BABASI Cemil'e siyah bir kazak aldı, naylondan. Cemil kazağı çok beğendi. Çokluk onu giyiyor. Dün gece garip bir olay oldu. Soyunacaktı. Odaya girdi. Işıkları yakmaya üşendi. «Karanlıkta da çıkarır, bırakır, giderim» diyordu.

İçinden elektrik akımı geçen kablolar lâstikten yapılır. Çünkü lâstik de elektriği geçirmeyen (yalıtkan) maddelerden biridir. Bu şekilde elektrikle uğraşanlar güven altına alınmış olur.

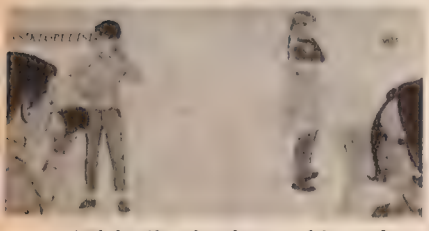

Elektrik akımlarını, bir mıknatısın, iğneleri kendisine çekmesine benzetebiliriz. Mıknatıslanmayı da bir elektrik akımı ya da elektrik türü olarak kabul edebiliriz.

Kazağı çıkarırken birtakım tuhaf çıtırdılar oldu. Cemil korktu. Bu gürültü nereden geliyor? diye bakındı; dinledi. Baktı bir şey yok. Dinledi çıt bile çıkmıyor.

Yeniden çıkarmak için davrandı. Çeker çekmez gene çatırdadı, kazak. Kıvılcımlar uçuştu.

Cemil'in tüyleri diken diken, yüzü sapsarı. Korkudan ödü patladı, patlayacak. Bağıra bağıra koştu. Annesi de haykırışını duymuş, ona doğru geliyordu. Cemil boynuna sarıldı. Ağlaya, ağlaya olanları anlattı.

Patırtıya babası, kardeşleri koştular.

Annesi avutmaya çalışıyordu. Olanları duyunca gülmemezlik edemediler. Cemil çok korkmuştu.

— «Gülmeyin,» dedi. «Sizin de başınıza gelse...»

Sevil, kardeşinin başını okşadı:

— «Saçlarımı tararken bende de oluyor,» dedi. Cemil gözlerini iri iri açıp hayret içinde baktı ona:

— «Cinler falan mı yoksa?.»

— «Hayır, cin, peri yok. Sadece elektriklenmel..»

Cemil bir şey anlamamıştı.

— «Ne elektriklenmesi?» dedi. «Prize falan dokunmadım ki...»

Nebil açıklamak gerektiğini anladı. Babasından önce davrandı. Anlatmaya başladı.

— «Karanlıkta bir karakediyi okşasaydın gene böyle olurdu.»

Cemil korka korka, «Karakedi mi?» dedi. «Onlara da cinli, cadılı demezler mi?..»

Babası, «Bunlar asılsız sözler» diye araya girdi. «Gerçeğe uymayan şeylere inanma!.. Kondansatör ne, biliyor musun?»

— «Biliyorum, büyük radyoyu sökerken göstermiştin. Hani onarmak gerekmişti del..»

— «Ne işe yarıyor, onu da biliyor musun?..»

— «Radyonun bir aletil..»

— «Ne iş görüyor?»

— «Bilmem...»

Nebil babasından izin aldı; konuşmaya başladı.

— «Kondansatör, elektrik akımını durgun elektrik halinde toplar. Kedi postunun kılları ve senin kazak da öyle... Bunlar ya havadaki elektriği yükleniyor. Yahut sürtünmeden dolayı elektrikleniyor. Durgun elektrik, iş görmeyen enerji gibidir. Terazinin kefelerine eşit ağırlık konursa, dengede durur. Durgun elektrik de öyle dengedeyken varlığını belli etmez. Sen deyince, yahut bir sürtünme olunca denge bozulur. Yük boşalır. Boşalırken akan elektrik, iş gören enerji haline gelir. Bu da sesle, ışıkla veya başka bir şekilde kendini belli eder.»

Cemil inanmak istemedi.

— «Beni çarpmadı ama» dedi!..

— «Çarpacak güçte değil de ondan!..»

Babaları, Nebil'i beğenerek dinliyordu.

— «İyi anlattın» dedi.

Nebil, «Okulda bu haftaki konumuz bu» dedi. «İzin verirseniz bir deney yapacağım.»

Babasındaki kehribar çubuğu aldı. Annesinin lastik eldivenlerini giydi. Sevil yapılacak deneyin ne olduğunu anlamıştı. Gazeteden küçük küçük parçacıklar kopardı. Masaya yaydı. Nebil çubuğu masaya vurdu. Sonra kâğıt parçalarına yaklaştırdı. Bir şey olmadı. Sonra çubuğu yün atkıya bir süre sürttü. Parçalara yaklaştırınca, kâğıtlar havalandı. Çubuğa yapıştılar. Cemil ilkin şaşırdı. Baktı, düşündü.

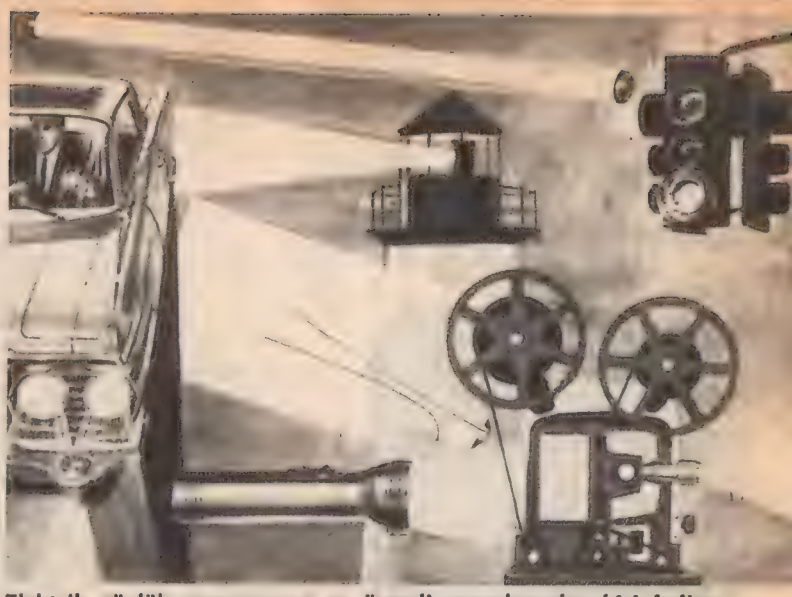

Elektrik günlük yaşamımızın en önemli parçalarından biri haline gelmiştir. Çevremizi dikkatle gözlediğimiz zaman, hemen her eşyanın elektrikle çalıştığını görürüz.

— «Mıknatısın iğneleri çekmesine benziyor» dedi.

Ağabeyi, «Benzetişin yerinde» dedi. «Mıknatıs da bir elektrik türü veya olayıdır.»

Şimdi düşün. Bayırın üstünde toprağa yapışmış duran bir taş var. Duruyor orda. Böyle bir taşta bir güç, bir enerji var mıdır?»

Cemil bekletmeden:

— «Ne gezer» diye karşılık verdi. «Bir iş göremez, bir şey yapamaz ki!..»

— «Peki!.. Şimdi o taşı şöyle bir itip yerinden söktüğümüzü düşünelim.»

— «E, el..»

— «Bayırdan aşağı yuvarlanmaz mı?..»

— «Yuvarlanır!..»

— «Çarptıklarını?..»

— «Devirir, kırar, ezer. Ne bileyim ben birçok şey yapar.»

— «Onu yerinden oynatıp, yuvarlamak için harcanandan çok daha çoğunu yapar. Onda bir güç, bir enerjinin etkisi olmasaydı, yapabilir miydi?.. Yapamazdı. Elbet... Demek ki, bayırın üstündeyken de onda bir enerji vardı. Ama duran, iş görmeyen, onun için de belli olmayan bir enerji... İşte durgun elektrik de böyle. Bir cisim yalnız artı (+) veya eksi (—) elektron alınca elektriklenmiş, elektrik yüklenmiş olur. Bu durumda yüklendiği enerji borudaki su, yamaçtaki taş gibi... Duran bir enerjidir. Ona durgun elektrik denir. Böyle bir yükleme yapmak aşağıdaki taşı, yahut kızağı bayırın üstüne taşımak gibidir. Yukarıdaki taş yuvarlanmaya, kızak kaymaya hazır durur, yüklenen madde de öyle... Artı yüklünün yanına artı yüklü başka bir madde gelirse bir şey olmaz. Eksi yüklüler de öyle.

— «Eksi ile artı karşılaşırsa?» Bunu Sevil sormuştu. Nebil ona cevap vermeden önce biraz daha açıklama yapmak istedi.

— «Taş düzlükte ise yuvarlanmaz. Kızak da kendi kendine kaymaz. Aynı yükü taşıyanlar düzlükte gibidirler. Biri artı, öteki eksi olunca, biri ötekine iniş yolu, bayır olur. Çok yüklü olandan az yüklü olana elektron geçer. Elektron akımı olur.»

Sevim sordu:

— «Akım ne kadar sürer?»

— «İki taraf da eşit oluncaya, denge kuruluncaya kadar.»

Babaları, «Bu çok kısa bir zamanda olur» dedi. «Akımın geçişi de ışıkla sesle belli olur.» Sonra Nebil'e sordu. «Elektron akımının geçebilmesi için artı ile eksi arasında elverişli bir yakınlık, bir yol bulunması gerekmez mi?..»

— «Elbette babacığım. Aralarında yalıtkan bir madde varsa akım geçmez.»

Cemil dayanamadı.

— «Yalıtkan mı, dedin. Ne demek o?..»

— «Elektronik akımını geçirmeyen demek. Hani ceryan çarpmasın diye...»

— «Anladım ağabey» diye bağırdı, Cemil. «Giydiğin eldiven. Kabloları saran şeyler. İzolebant falan diyorsunuz. Onlar yalıtkan değil mi?»

Babaları, «Tamam» dedi. «Çabuk anlıyorsun. Şimdi düşün şöyle. Bana birkaç yalıtkan cisim sayabilir misin?»

Cemil düşündü. «Sayarım» dedi. «Tahta yalıtkan...»

— «Kuru ise?»

— «Hava da yalıtkan.»

— «Daha?..»

— «Cam, lastik...»

— «Aferin!.. Şimdi sen söyle, Nebil... Akım geçiren maddelere ne denir?..»

— «İletken» denir. «Maddelerin iletkenliği eşit olmaz. Bazısı az iletir, bazısı çok. Bakır, alüminyum iyi iletir. Demirin, kömürün iletkenliği daha azdır.»

Babası, «Nebil sana da aferin» dedi. Nebil sevindi. Sevil somurtup, «Bana yok mu?» dedi. Babası avutan ve okşayan sesle:

— «Sana da soracaklarım var» dedi. «Yemekten sonra... Bilirsen sen de kazanırsın. Hem de kuru aferin değil. Başarılarınızı bir armağanla karşılamayı düşünüyorum.»

Ve böylece üç çalışkan kardeş bilgilerini hem birbirlerine öğrettiler, hem de birer armağan kazandılar.

OKUL POSTASI

SOSYAL BİLGİLER : 4

Dünyaya Bir Bakış

AVRUPA

Avrupa kıtası, bilinen kıtaların en eskilerinden biri. Üzerinde binlerce yıllık medeniyet kalıntılarına her zaman rastlanabilir. Girintili çıkıntılı kıyılarıyla yüzyıllar boyu denizcilikte söz sahibi olmuştur.

NEBİL, uzayda gezerken dünyaya bakmış. Kıtaları, denizleri ayırt etmeye çalışmış, Avrupa ile Asya'yı ayıramamıştı. Avrupa Asya'nın bir parçası gibi görünür, ilk bakışta!.. Doğuda boydan boya ona bitişiktir. Geleneksel bir deyişle Ural dağları sınır sayılır, aralarında... Kafkas dağları da öyle... Kuzeyinin Avrupa, güneyinin Asya sayılması gibi. Ancak Karadeniz, Boğazlar, Marmara Denizi doğal bir ayırıcı olabilir.

Avrupa'nın kuzeyinde Kuzey Buz Denizi, güneyinde, Boğazlar ve Marmara'dan sonra Ege Denizi, Akdeniz vardır. Ege onu Asya'dan daha doğrusu Asya'nın bir uzantısı olan Anadolu'dan ayırır. Bu nedenle Anadolu'ya küçük Asya da denir.

Akdeniz ile de Asya kıtasından ayrılır...

Batısında Atlas Okyanusu vardır.

Yüz ölçümü on milyon kilometre kare kadar...

Avrupa kıyıları çok girintili çıkıntılı bir kıta. Bu yüzden kıyıları çok gelişmiş, denizcilikte öncü olmuştur. Birçok yarım adaları, körfezleri, iç denizleri, adaları vardır. İç denizler ve körfezlerin bulunuşu, denizlerin kıta içlerine sokuluşu demektir. Bunun yanında Atlas Okyanusu'ndaki sıcak su akımı batı kıyılarını etkiler.

Güneyde en önemli parça, Balkan yarım adası, sonra Ege Denizi'nde Tsalya, Mora, Korent yarım adaları, Akdeniz'de İtalya yarımadası... İtalya yarımadası, Adriyatik, Tirenyen iç denizleri, Cenova ve Lion körfezleri tarafından çevrelenir.

Akdeniz'le Atlas Okyanusu, Biskay körfezi arasında İberik yarımadası, Kuzeyde İskandinav yarımadası, Baltık, kuzey iç denizleri, Danimarka yarımadası vardır.

İberik yarımadasının güney ucu Afrika kıtasına yaklaşır. Burada Cebelitarık (septe) boğazı Avrupa'yı Afrika'dan ayırır, Akdeniz'i Atlas Okyanusu'na bağlar.

Belli başlı adaları: Akdeniz'de Sicilya, Sardinya, Korsika, Malta ve Balear adaları; Atlas Okyanusu'nda Büyük Britanya, Irlanda, Islanda adaları —ki bunlar çok büyük adalardır— Baltık Denizi'nde Gotland ve takımadaları...

Avrupa'nın kuzeyi, Kuzey-doğusu oldukça düzlüktür. Dağlar daha çok güney ve güney doğu bölgelerindedir.

Alp dağları Fransa'nın güneyinde Akdeniz yakınlarından başlar. Macaristan'a kadar, Karadeniz'in batısına uzanır. En yüksek yeri Fransa'da Monthblanc dağı (4807) metredir.

Apenin dağları, İtalya Yarımadası boyunca uzanır. En yüksek tepesi Granyano dağı (2914) metredir.

Dinar Alpleri, Alplerin Adriyatik kıyısı boyunca, Yugoslavya'da Yunanistan'a kadar uzanan bir koludur. Dumator Dağı (2528 metre) en yüksek yeridir.

Jura dağları, İsviçre - Fransa arasında kuzey-doğu yönde uzanırlar. Sarp ve yüksek değillerdir. En yüksek doruk 1720 metreyi ancak bulur.

Karpatlar, Alpler'in bir kolu

Ülkenin Adı	Başkenti	Kıtadaki Yeri
Andora	Andora	İspanya - Fransa arasında Pirenelerde
Arnavutluk	Tiran	Balkan yarımadasının Adriyatik kıyısı Yugoslavya - Yunanistan arasında
Avusturya	Viyana	Orta Avrupa
Belçika	Brüksel	Fransa - Birleşik Almanya Batı Avrupa
Birleşik Almanya	Bonn	Orta Avrupa
Bulgaristan	Sofya	Balkan yarımadası Trakya, kuzey komşumuz
Büyük Britanya (İngiltere)	Londra	Batı Avrupa, Atlas Okyanusu
Çekoslovakya	Praha (Prağ)	Orta Avrupa
Danimarka	Kopenhag	Kuzey - Batı Avrupa
Demokrat Almanya Cumhuriyeti	Berlin	Orta Avrupa
Finlandiya	Helsinki	Kuzey Avrupa, İskandinav yarımadası, Rıstak bölgesi
Fransa	Paris	Batı Avrupa
Hollanda	Amsterdam	Batı Avrupa, Birleşik Almanya ile Belçika arasında
İtalya	Roma	Güney Avrupa
İrlanda	Dablin	İngiltere'nin batısı
İspanya	Madrid	Güney - Batı Avrupa, İberik yarımadası
İsveç	Stokholm	Kuzey Avrupa, İskandinav yarımadası, doğu kesimi
İsviçre	Bern	Orta Avrupa - İtalya, Fransa, Avusturya ve Birleşik Almanya ile çevrili
Lüksenburg	Lüksemburg	Fransa - Belçika - Birleşik Almanya arasında
Macaristan	Budapeşte	Orta Avrupa
Malta	Malta (La Valetta)	Akdeniz'in ortasında bir ada
Monako	Monte Karlo	Fransa'nın güneyi
Norveç	Osto	Kuzey Avrupa, İskandinav yarımadası batı kesimi
Polonya	Varşova	Orta Avrupa
Portekiz	Lizbon	İberik yarımadası, İspanya'nın batısı
Romanya	Bükreş	Balkan yarımadasının kuzeyi
San Marino	San Marino	İtalya'da
Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği (Rusya)	Moskova	Doğu Avrupa
Vatikan (Papalık hükümeti)	Vatikan	İtalya'da
Yugoslavya	Belgrat	Balkan yarımadası, Adriyatik kıyıları
Yunanistan	Atina	Güney Avrupa, Ege Denizi

sayılabilirler. Romanya düzlüklerinin kuzeyinden doğuya doğru uzanırlar. Burada Dinar Alpleri'nin bir kolu denilebilen ve Yugoslavya'dan doğuya sıralanan, Transilvanya dağları ile birleşirler. Karpatlar'ın en yüksek dağı Çekoslovakya sınırına yakın Latara Dağı (2663)'dır. Transilvanya dağlarının en yükseğinin doruğu 2544 metreyi bulur.

İskandinav dağları, bu yarımadayı kuzeyden güneye ikiye ayırır. Kuzeyde Satek dağı (2090) en yüksek yeridir.

Pireneler Fransa ile İberik yarımadası kıstağını, Lion körfezinden Gaskonya körfezine kadar kaplar.

Avrupa'da birçok yanardağ vardır. İtalya'da Napoli yakınlarında Vezüv yanardağı, batısında bir adada Stromboli yanardağı, Sicilya Adasında Etna (2374) bunlardandır.

Avrupa dünyanın en kalabalık kıtasıdır. On milyon kilometre karelik bu topraklarda altıyüz milyondan çok insan yaşar. Halkının çoğu beyaz ırktandır.

Beyaz ırkın bir kolu olan Nordik ırkı çokluk, kuzey ve kuzeybatı Avrupa'da toplanmıştır. (İskandinavyalılar, Danimarkalılar)

Gene beyaz ırkın bir kolu olan Cermenler Orta ve Batı Avrupa'da yerleşmişlerdir. (Almanlar, Avusturyalılar, Hollandalılar) İngilizler bu iki ırkın karışımıdır.

Diğer bir kol, İslavlar Avrupa'nın doğusundadırlar. (Ruslar, Yugoslavlar, Çekler, Polonyalılar) Bulgarlar, sonradan İslavlaşmışlardır.

Latinler çokluk Avrupa'nın güneyinde Akdeniz dolaylarında yerleşenler (Fransızlar, İtalyanlar, İspanyollar, Portekizliler ve Romen'ler).

Turan soyundan olanları, Kafkaslarda, Karadeniz çevresinde Balkan varımadasında yayılmış. Küme küme orta ve kuzey Avrupa'ya dağılmıştır (Kırım, Kafkas Türkleri, Trakya Türkleri, Macarlar, Finlandiyalılar).

Avrupa'da büyük çoğunluk Hıristiyan dinindedir.

Avrupa'da çok sayıda Musevi de vardır. Turan ırkının çoğu Müslümandır.

Avrupa küçük bir kıta ise de birçok ülkeye sahip bulunuyor. Avrupa'daki belli başlı ülkeleri başkentlerini ve bu ülkelerin kıtadaki yerlerini yukarıdaki çizelgede görelim.

DEĞİRMENİN ESRARI

2

ÖZET: Erkut, Aylâ ve Taner çok çalışkan üç kardeştirler. Babaları onları her yıl bir yere yollar. Bu sene de iyi bir program hazırlamıştır, fakat bunu çocukların bulması gerek.

BABALARI: «Bravo! Nasıl da buldun. Senden de bir şey gizlenmez ki.»

Erkut, «Ben demedim mi size, Ayla bulur diye...»

— «Gerçekten öyle... O halde artık yarını beklemeye gerek kalmadı. Ayla bir iki soru daha sorarsa bana evet dedirtecek. En iyisi ben kendiliğimden söyleyeyim de hazırlıklarınızı ona göre yapın. Amcanızın çiftliğine gidiyorsunuz. Çiftlik Güney Anadolu dolaylarında, etrafı yüksek dağlar ve ormanlarla çevrili. Dağ ve orman havası alır, çiftlikte dinlenirsiniz. İşlerimi yoluna koyduktan sonra annenizle, ben de gelirim. Hepimiz için de değişiklik olur. Ben çok küçük yaşlardayken oralardan ayrıldım. Yalçın kayalar, başları bulutlara değen dağlar, yemyeşil ormanlar, ovalar hâlâ hayalimden silinmedi. Doğanın sessizliği yanında görünümün güzelliği insanı son derce dinlendiriyor.»

Çocukların üçü birden sevinçle babalarını kucakladılar:

— «Aman ne iyi babacığım! Oraları hiç görmemiştik. Kimbilir ne güzel yerlerdir!»

Macit Bey, «Şimdi gereği gibi hazırlanın. Yarın akşam üzeri doğu ekspresi ile hareket edeceksiniz.» diye devam etti.

Her üçü de el ele tutarak annelerinin yanına koştular. Babalarının kararını ona anlattılar. Anneleri daha önceden haberli olduğu için gülümsedi:

— «Dağ havası soğuk olur, kendinize dikkat edin. Üşütmeyin» dedi.

Sevinçle odalarına koşan çocuklar eşyalarını yerleştirmeye koyuldular. Anneleri de bir yandan onlara yardım ediyor, neleri almaları gerektiğini söylüyordu. Sonunda valizler hazırlanmış, eşyaları yerleştirilmişti. Gece geç vakit yataklarına girdikleri zaman hepsinin rüyalarına ormanlar, başı bulutlara değen yüksek dağlar girdi. Heyecan ve sevinçten uykuları bölük bölük bölündü.

Haydarpaşa Garında, Doğu Ekspresinde yerlerine yerleştikleri zaman yürekleri bir kuş gibi çarpınmaktaydı. Macit Bey anneleri Nazan Hanım onları trende bulunan yabancılarla fazla dostluk kurmamaları, kim olduklarını kesinlikle bilmedikleri kimselerden sakınmaları konusunda sık sık uyardılar. Onlar da bu konuda hiç merak etmemelerini, kompartımanlarından ayrılmayacaklarına, yabancılarla ilgilenmeyeceklerine dair anne ve babalarına söz verdiler. Tren önce hafifçe sarsıldı, sonra gittikçe artan bir hızla yol almaya başladı. Anadolu yakasının kıyı şeridi üzerinde sıralanan köşkleri yalıları pencereden seyrede seyrede İzmit'e kadar geldiler. İzmit'ten sonra istasyonlar seyrekleşmeye, evler azalmaya başladı. Şimdi artık denizden de gittikçe uzaklaşmaktaydılar.

Tren vadilerden aşarak, tünellerden geçerek Eskişehir'e doğru yaklaşmaktaydı. Oturmaktan yorulan çocuklar koridora çıkarak bir parça da koridorda gezinmeye başladılar. Taner cebinden bir defter çıkarmış, geçtikleri istasyon adlarını defterine not ediyordu. Tren yeni bir istasyona yaklaşırken ağabeyi Erkut'a sordu:

— «Şimdi hangi istasyona geliyoruz ağabey?»

Erkut, Taner'in bu merakına gülümseyerek cevap verdi:

— «Sanırsam Bozüyük istasyonuna geliyoruz.»

— «Eskişehir'e daha çok var mı?»

— «Yaklaştık. Bozüyük'ten sonra Eskişehir il sınırına gireceğiz.»

— «Bozüyük, Bilecik iline bağlı bir ilçedir. Tarım alanında oldukça büyük bir öneme sahiptir. Çeşitli ürünler, bu arada geniş ölçüde buğday yetiştirilir. Bursa - Eskişehir karayolu üzerinde kurulmuştur. Anadolunun büyük ilçelerinden biridir.»

Onlar aralarında bunları konuşurken tren de ağır ağır hızını keserek Bozüyük istasyonuna yaklaşmaktaydı. Biraz sonra tren durduğu zaman istasyondaki kalabalığı gören Taner ağabeyine hak verdi:

— «Gerçekten de büyük bir ilçeymiş burası,» dedi.

Bozüyük'ten sonra artık vadilerden kurtulmuş olan tren düzlükte hızla yolalmaya başladı. Taner yol kenarında bulunan telgraf direklerini saymaya çalı-

şıyor, fakat birbiri ardından koşar gibi gelip geçen direkleri sayarken şaşırıyordu. Eskişehir'e girerken akşam olmak üzereydi. Akşamın pembe ışıkları evlerin çatılarından yansımaktayken Eskişehir garına girdiler. Şehir garının kalabalığını gören çocuklar büyük bir şehire gelmiş olduklarını anladılar Tren burada ilk kez fazla kaldı. Çocuklar da bu arada çevrede dolaşan insanlara, yolculara bakıp onları incelemek fırsatını buldular. Köylüler, askerler, çeşitli meslekten insanlar vardı. Bir hayli yolcu biniyordu trene. Şimdiye dek üç kardeş dört kişilik kompartımanlarında yalnız başlarına gelmişlerdi. Kompartımanda, bir yerin sahibi hâlâ yoktu. Uzun yolculukları sırasında bu tek yerin de boş kalmayacağını bilen çocuklar, her istasyonda yanlarına gelecek olan yol arkadaşlarını merak ediyorlardı. Birbirlerine düşündüklerini söylememekle beraber her üçünün de içinden, yol arkadaşlarının iyi bir insan olması dileği geçiyordu. Tren Eskişehir garında durunca trene binmek için hücum eden yolcuları gören çocuklar, yerlerine oturarak gelecek olan yol arkadaşlarını merakla beklemeye koyuldular. Üçüncü, ikinci mevki yolcuları hiç bakmadan geçip gidiyorlardı. 1. mevki yolcuları ellerindeki biletlerle kapı üzerinde bulunan numaralara bakıp geçiyorlardı. Tren duralı bir hayli olmuş, yolcular hemen hemen yerlerini almışlardı. Erkut, Ayla ve Taner bu istasyonda da kendilerine bir yol arkadaşı çıkmadığını görünce rahatlamışlardı. Trenin hareket kampanalarından birinci ve ikincisi çalmış, tren harekete hazırlanmıştı. Memurlar sık sık düdük çalıyor, öteberi almak için trenden inmiş olan yolcular telaşla yerlerine koşuyor, kapılar kapanıyordu. Tam bu sırada koridorda elinde iki ağır valiz taşıyan 30-35 yaşlarında bir adam çocukların kompartımanı önünde durdu. Cebinden bileti çıkarıp kapıdaki numaralarla karşılaştırdıktan sonra kapıyı çekip, başını kompartımandan içeri uzattı:

— «26 numara boş değil mi?» diye sordu.

Erkut, «Şimdiye kadar boş duruyordu,» dedi.

Adam önce valizlerini içeri alarak filelere yerleştirdi. Sonra da alnındaki terleri silerek yerine oturdu. Bu sırada tren de hareket etmiş bulunuyordu. Artık akşam karanlığı da bastırmış, kompartımanlarda ışıklar yanmıştı.

Üç kardeş de meraklarını belli etmemeye çalışarak yeni gelen yol arkadaşlarını incelemeye koyuldular. Bu orta yaşlı, esmer kısa boylu, şişman bir adamdı. Açık renk bir elbise giymişti. Boğazında acemice bağlanmış pahalı bir kravat vardı. Yanakları tombul, seyrek kaşları altındaki gözleri ufacıktı. Yüzüne göre ufacık duran burnundan güçlükle nefes aldığı için bir balık ağzını andıran dudakları aralık duruyordu. Başında kaşe kumaştan bir fört şapka vardı. Sol gözünün kenarında üç yıldızlı bir düğme vardı. Sağ yanağında ise derin bir yara izi görünüyordu. Bu yara izi çoğunlukla Güney Doğu İllerinde yaşayan insanlarda bulunurdu. Bunun adına çok yerlerde «şark çıbanı» veya «Diyarbakır çıbanı» adı verilirdi. Bir cins sineğin ısırması sonucunda meydana gelen yara çıktığı yerde uzun zaman kaldığından yerinde derin bir iz bırakıyor, bir daha hiç silinmiyordu. Kılık kıyafeti, konuşurken kullandığı şiveden bu adamın da güney doğu illeri halkından olduğu anlaşılmaktaydı.

(Devamı Var)

Uzun zamandır boş duran yere nihayet sahibi gelmişti; çocuklar yeni gelen yol arkadaşlarını büyük bir merakla inceleyip onun hakkında bir bilgi edinmeye çalışıyorlardı.

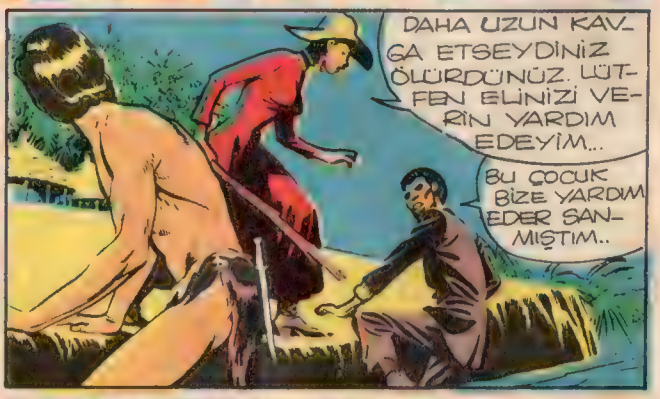

KORAK GARİP BİR MACERANIN İÇİNE GİRMEK ÜZEREDİR....

HALKIMLA ARALARINDA YILLAR SÜREN BIR DÜŞMANLIK VAR-
AMA BU KÖYDEN KİMSE SİZE BİR ŞEY YAPMADI...
İGOTHA'YA ÖLÜM
ORTADAN KALDIRALIM
HAİNLER ÖLÜM BİZLERE
BİZİM İÇİN KONUŞUYORLAR.
KORKMA, BİZE BİR ŞEY YAPAMAZLAR.. SALDIRAMAZLAR..
İGOTHA HA! PEKİ BURALARA GELMEYE KORKMADIN MI?
EVET AMA!
KORAK ÇEKİL ORADAN, İGOTHALARI BİZE BIRAK.
HAYIR LOKHOSO. ONLAR ÇOK UZAKTAN GELİYORLAR... BU DÜŞMANLIKTAN HABERLERİ YOK.. GİYİNİŞLERİ ÇOK FARKLI BAKSANIZA...
HAKLISIN TARZAN'IN OĞLU. BIZ AVRUPA'DA ÜNİVERSİTEDE OKUYORDUK. GÖNDERİLEN PARA KESİLİNCE...
AİLELERİMİZİN YANINA DÖNÜP NE OLDUĞUNU ANLAMAK İSTEDİK..
İGOTHALAR DEĞİŞMEZ...
ONLAR ÇAKALDIR...
KATİL İGOTHA..
HAİN!
BİZ UZUN YILLAR BURADA DEĞİLDİK..NE OLDUĞUNU BİLMİYORUZ.
KABİLELERİMİZ ARASINDA NE OLDUĞUNU DA BİLMİYORUZ. TARZAN'IN OĞLU BİZE YARDIM ET....
EVET... İYİ AMA..
ONA İNANMA KORAK
TARZAN HİÇ BİR İGOTHA'YA YARDIM ETMEZ...
BİLMİYORUM BİR KEZ TARZAN'LA KONUŞMAM GEREK..
ONLARA DOKUNMAYIN..

DEVAMI VAR..

OYUN - EĞLENCE - BİLMECE

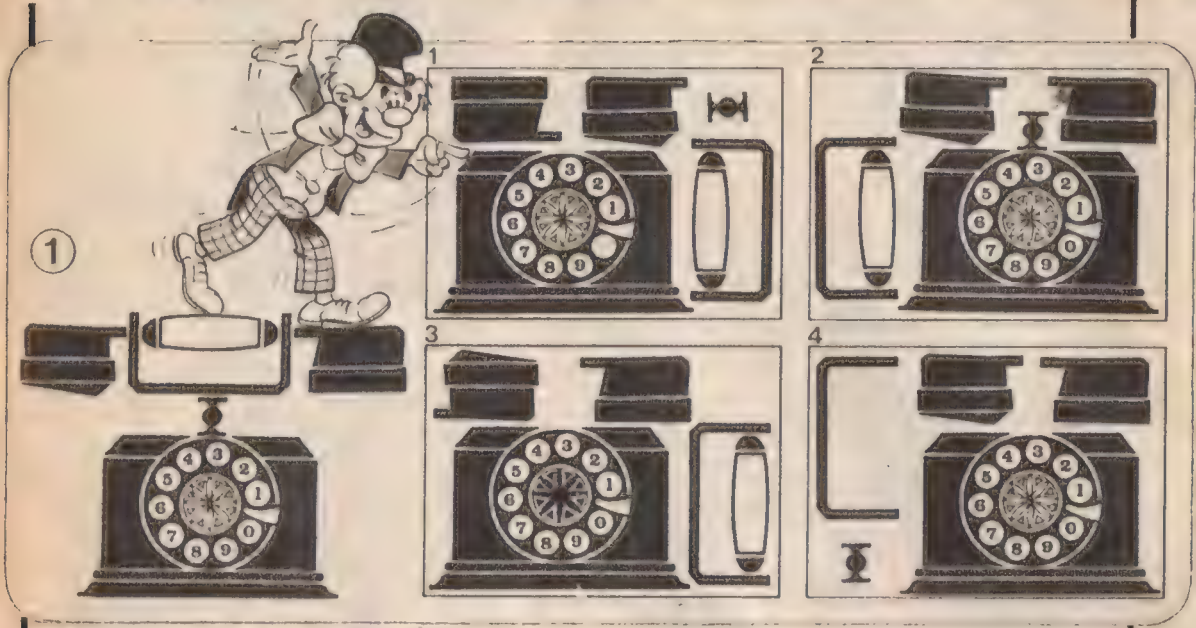

Palyaçonun üzerinde gezindiği telefon acaba yandaki telefonlardan hangisi, bulabilir misiniz? Biraz gayret.

Noktalı yerleri karaladığınız zaman bakın bakalım karşınıza neler çıkacak?

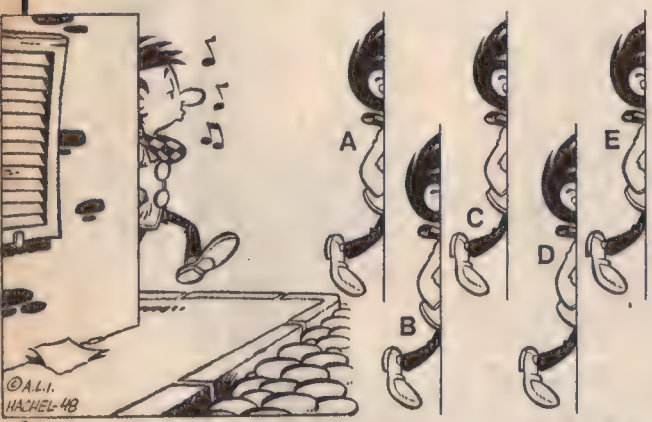

Islık çalarak yolda yürüyen Ali'nin sırtı acaba A - B - C - D ve E den hangisi, bulur musunuz?

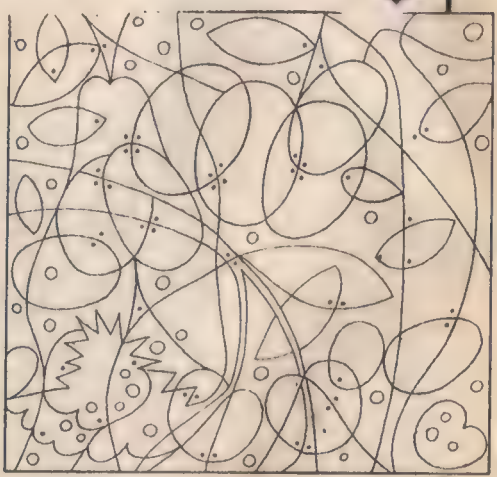

Yukarıdaki resimde görülen hayvanların baş harflerini bir araya getirirseniz karşınıza İstanbul'un bir semti çıkacak.

TEZATLAR DİYARI

BİR Romalı yazar, bir zamanlar «Afrika'da her zaman için keşfedilecek yeni bir şey vardır» demiş.

Gerçekten de öyle... Afrika'nın, dünyanın ikinci büyük kıt'ası olduğunu hepiniz biliyorsunuz. Dünya kara yüzeyinin beşte birini meydana getiren Afrika, aşağı yukarı Amerika Birleşik Devletleri, Hindistan, Çin ve Batı Avrupa yüz ölçümlerinin toplamına eşittir.

Burada çeşitli tipte insanlar vardır. Örneğin Zulu'lar, Pigmeler, Hotento'lar, Zenci'ler, Buşman'lar, Bantu'lar, Arap'lar ve beyaz yerliler. 350 milyona yaklaşan nüfusu, çok çeşitli kabile ve ırklardan meydana geldiği için 700'e yakın değişik lisan konuşulur Afrika'da.

Afrika'nın çelişkili arazisi, burasını keşfetmek veya zaptetmek isteyenler için daima problem olmuştur. Kuzeyindeki Sahra Çölü, dünyanın en büyük, kuru ve sıcak çöllerinden biridir. Bu kısım geçilince de, ekvatora doğru, bataklıklar, tropik ormanlar ve dağlık arazi başlar.

Afrika'ya mahsus bir çeşit sinek, insanlara uyku hastalığı taşır, sığır ve beygirlere ise öldürücü mikrop aşılar. Sıtma ve Sarı Humma hastalığının mikroplarını taşıyan sivrisinekler de Afrikalılar için başka bir tehlikedir. Evvelce bu hastalıkları önlemek için hiç tedbir alınmıyordu. Fakat şimdi koşullar gelişti.

Afrika'nın sadece % 10'u ekilebilir topraklardan oluşur, fakat zengin maden yatakları ülke ekonomisine büyük katkıda bulunur. Hemen hemen dünyanın bütün elmas ihtiyacını Afrika karşılar. Dünya altın üretiminin yarısını, kakao üretiminin üçte ikisini, bakır üretiminin de dörtte birini Afrika toprakları sağlar. İlk atom bombasının yapımında kullanılan öldürücü uranyum madeni de bu topraklardan elde edilmiştir.

Eski zamanlarda, Kuzey Afrika'daki Arap tacirler, ticaret dolayısıyla dış dünya ile ilişki kurmuşlardır. Mısır Medeniyetinin 6000 yıllık bir kültür tarihi vardır. Ama bütün medeniyet belirtisi bu kadardır.

Afrika'yı keşfetmek için ilk araştırmaları Fenikeliler yapmışlar. Daha sonra Portekizliler gelmişler. Onlardan sonra gelen İngiliz, Hollandalı, Danimarkalı, İspanyol ve Fransız tacirler 1500-1800 seneleri arasında Afrika yerlilerini esir olarak satmağa başlamışlardır.

1800 senelerinde Afrika'nın yüzde doksanına henüz bal[illegible] memişti. 1800'den sonra Afrika beyaz adamların istilâsına [illegible]mıştır. 30 sene içinde ülkeye [illegible] kim olan İngilizler, İtalyanlar, Portekizliler, Fransızlar, Belçikalılar, İspanyollar ve Almanlar, Afrika'yı aralarında pay ettiler. Ama zamanla hürriyetlerine kavuşan Afrika devletleri, onların kurduğu medeniyeti geliştirmekte zorluk çekmiyor.

STINGREY

EVET EFENDİM BİR GEMİ LEŞİNE BENZİYOR...
YAVAŞ-CA YAKLA-ŞALIM...

DERKEN..
SALDI-RIYA GEÇ-Tİ..

GEMİ İKİ TORPİL BİRDEN PATLATTI..

AMA STİNGREY'İN YERİNDE BİR MA-NEVRA Sİ....
İSABET ALMADI, AMA BASINÇLI SU-DAN ETKİLEN-MİŞTİR. SONLARI GEL-Dİ BUNLARIN SONLARI....

ETRAF GARİP BİR IŞIĞA BOĞULDU...
GÖZLE-RİM... GÖRE-MİYORUM..
IŞINLI BOM-BA, GÖZLERİMİZİ KÖRELTTİ.....

KAYALARA TOSLAMA-BAK İYİDİR..

STİNGREY TORPİLLERİN ETKİ ALANINDAN AZ SONRA ÇIKMIŞTI..

YABANCI GEMİ TORPİLLERİN ETKİ ALA NINDAN ÇIKMALARINA RAĞMEN GE-NE PEŞLERİNDEYDİ...
KUMANDAYI ALMASAY-DIN KURTULAMAZ-DIK MARİNA...

STINGREY GERİ MANEVRA YAPTI.. VE..
MARİNA STİNGREY'İ DOĞRUCA YABANCI GEMİYE YÖNELTİYOR
İŞABET ALDIK... HEMEN SU YÜZÜNE ÇIKALIM
BİR KAÇ DAKİKA SONRA STİNGREY DE SU YÜZÜNE ÇIKTI..
AMA ARTIK BİR ŞEY YAPAMAZLAR BİZE..
BEN DE ÖYLE SANIRIM..
KORSANLAR ORTAYA ÇIKMADAN ÖNCE YELKENLİ BİR GEMİDEN SÖZ EDİLDİ.. ONU BULUN..
SALDIRIYI DÜZENLEYENLER ÖNCE YELKENLİYLE ORTAYA ÇIKARIYORLARDIR BELKİ DE..
HER ŞEY NORMALE DÖNÜNCE, KOMUTAN SHORE DENİZKENTLE GÖRÜŞTÜ..
MARİNA BİZE ÇOK YARDIMCI OLUYOR, AMA ONDAN DAHA FAZLA BİR ŞEY BEKLEYEMEYİZ, BAĞLANTI KESME ATLANTA..
PEKİ BABA... MERAK ETMEYİN..
KOMUTANIN EMRİYLE İKİ JET HAVALANDI..
ÇABUK ALTI SIFIR ALTI DOĞRULTUSUNDAN GEL STİNGREY
DEKALA HEMEN DRAYA GELİYORUZ GÖZDEN KAYBETMEYİN..
STİNGREY.. DOĞRULTUMUZ ALTI.. YEDİ SIFIR KIRKDÖRT
VE BÖYLECE
İŞTE ORADA KOMUTANIM
YAKLAŞALIM TROY
TAMAM... TEŞEKKÜRLER..

DEVAMI VAR:

TROVA'NIN HAZİNELERİ

⑫

Yazan ve Çizen : ORHAN ÖZDEMİR

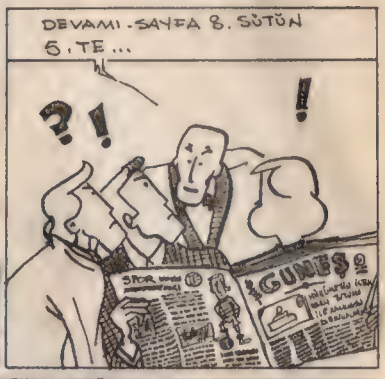

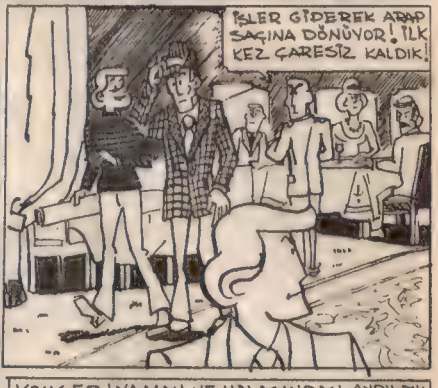

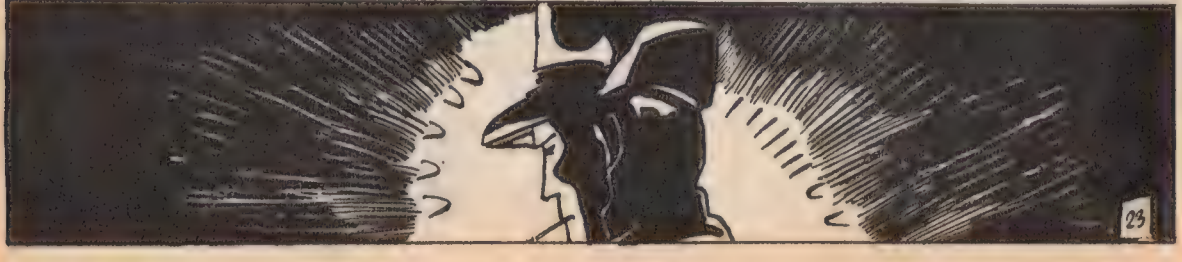

GECENİN KARANLIĞINDA HIZLA YAKLAŞAN ARABADA TANIDIK BİR YÜZ GÖRÜNDÜ....

SELAM PATRON!

ANLAT BAKALIM DOKTOR İŞLER NE ALEMDE?

SİZ KÖŞKTEN AYRILDIKTAN SONRA PLAN GEREĞİ SİZİ İZLEDİM! BAY MİCHEL'İN APARTMANINDAN ÇIKTIĞINIZDAN ON DAKİKA SONRA. BAY MİCHEL BİR TAKSİ İLE EVDEN AYRILDI....

ÇOK İLGİNÇ SONRA!

VROUM

TELAŞLI BİR HALİ VARDI İZLENMEDİĞİNDEN EMİN OLMAK İÇİN BİR SÜRE ŞEHİRDE DOLAŞTI...

DAHA SONRA BURAYA GELDİ VE KENDİNİ RIHTIMDA BEKLİYEN BİR MOTORA BİNDİ!

KIYIDAN GÖRDÜĞÜM KADARI İLE ŞU KARŞI. DAKİ YATIN ARDINDA GÖZDEN KAYBOLDU!.

SİZİ ALMIYA GELENE KADAR DA AYRILMADI!

TEŞEKKÜR DOKTOR BAY MİCHEL ELİMİZDEKİ TEK İP UCU....

ANLIYORUM KOMSERİM!

ERTESİ SABAH HİSARDAKİ KÖŞKTE...

OH. YAMAN BURADA DA YOK!.

24

DEVAMI VAR..

TÜKETTİĞİMİZ DOĞA

KUZEY AMERİKA'NIN

HAYVAN neslinin tükenmesine sebep, insanların «gösteriş» merakı değil midir? Sanki kadınlar, başka türlü ısınamazlar, başka türlü şık olamazlarmış gibi, kürk mantolara, etollere bürünmekte ve bir tek manto için kaç canlının ölümüne sebep olduğunu düşünmeksizin, gösteriş hissini tatmin etmektedirler. Ya erkekler? Onlar da, ne denli iyi atış yapabildiklerini ispat etmek için olmadık av partileri tertip ederler, «spor» yapmak adı altında, birçok kuş neslini kurutmaya, tilkileri, kurtları öldürmeye bayılırlar. İşte sırf bu yüzden Amerika kıtası da diğer kıtalar gibi kendine özgü vahşî hayvanlarını yitirmek üzere...

KEL KARTAL Kuzey Amerika kıtasında yaşayan ve Kel Kartal adı verilen bir cins kartal türü, insanlar tarafından vurulduğu ve zehirlendiği için, hızla azalmış ve nesli tükenmek üzere olan hayvanlar arasına girmiştir. Şimdi, korunmaktadır.

KUTUP AYISI Bu hayvanın en büyük düşmanı, ellerinde tüfeklerle helikopter üzerinden onları vuran insanlardır. Fakat, kutup ayısının bulunduğu ülkeler arasında yapılan ortak bir anlaşma, artık bu ayının avlanmasını, yasaklamaktadır. Belki böylece, yıllar sonra Kutup Ayıları rahata kavuşacaklardır.

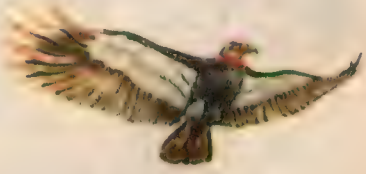

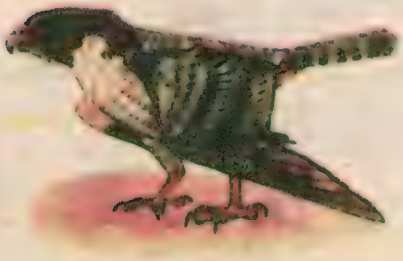

PELEGRİNE ŞAHİNİ Pelegrine adı verilen bir tür şahin, yalnızca Amerika Birleşik Devletleri'nde değil, dünyanın her yanında azalmıştır. Sebebi, insanların atış sporudur.

KALİFORNİYA KONDORU Silâhla avlanma ve yeme konan zehirler, bu kuş türünün de yok denecek kadar az sayıda kalmasına sebep olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri'nin Pasifik kıyılarında bugün ancak 50 kadar bu kuştan vardır.

TEHLİKEDEKİ HAYVANLARI

JAGUAR Güzel kürkü yüzünden bu hayvan, kürk avcıları tarafından öylesine merhametsizce avlanmıştır ki, ne Orta ne de Güney Amerika'da bu hayvan türünün gittikçe seyrelmesine mani olunamamaktadır. Çok yakında, Jaguarları ancak resimlerinden hatırlayabileceğiz.

ÇİNÇİLLA Ant dağlarında yaşayan bu küçük hayvancıklar, toplu halde öldürülüp, toplanıyordu. Bu katliamlardan kurtulan tek tük çinçillalar ise, Şili, Bolivya ve Güney Amerika'da bulunmaktadır. Vahşî olarak yaşayan bu birkaç çinçilladan başka, sırf kürkleri için beslenip, yetiştirilen çinçillalar da vardır.

KIZIL MACAW Papağan familyasından olup, Kızıl Macaw adı verilen bu güzel ve alımlı kuşun yaşadığı bölgeler, Latin Amerika'nın tropik ormanlarıdır. Yakın gelecekte, bu kuşun renklerini ve cırlak sesini de duymak mümkün olamayacak.

VICUNA Deve familyasındandır. Yüksek Güney Amerika'da Ant Dağları'nın karlı vadilerinde, sıcak tutan postu için avlanmaktadır. Bu hayvanın da avlanması yasaklanmıştır.

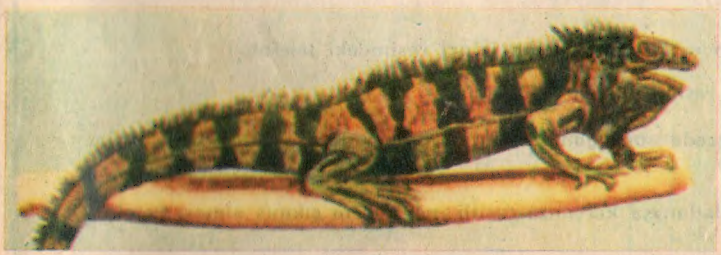

İGUANA Latin Amerika'da bulunan iguanalar, ormanlarda yaşar ve çiçekler, meyveler ve yapraklarla beslenir. Deniz İguanası adı verilen bir çeşit İguana ise, denizin dibine dalarak, orada yetişen yosunlarla beslenir.

BİRAZ DA GÜLELİM

— «Mustafa'yı boşuna çağırma, sizinle oynamaya gelemez.»

— «Köpekler için enteresan bir kitabınız var mı?»

— «Kardeşimi verip onun yerine bir tren alabilir miyim acaba?»

DİKKAT!

Çocuk kulübüne üye olmak için bize yolladığınız mektupların içine iki resminizi koymayı unutmayın.

OYUN - EĞLENCE - BİLMECE ÇÖZÜMLERİ

1 — Palyaçonun üzerinde durduğu telefon ikinci resimdeki telefon.

2 — A - B - C - D ve E resimlerinden C Aliye ait.

3 — İstanbul'un bilmecede sorduğumuz semtini bulamadınızsa bize kulak verin. GALATA.

4 — Resmi doğru karaladınızsa karşınıza çeşitli meyvaların çıkmış olması gerekir.

bu hafta Doğan Kardeşler

DOĞUM GÜNÜ HEDİYELİ BU SAYFAMIZA KATILMAK İÇİN: Ad ve soyadınızı, doğum yer ve tarihinizi, ev adresinizi yazıp, doğum gününüze 2 ay kala 2 vesikalık fotoğrafla birlikte **«DOĞAN KARDEŞ — Bu hafta Doğan Kardeşler sayfası — P. K. 1146, İSTANBUL»** adresine postalayınız.

M. Erkan Özcan
Diyarbakır 17.3.1963

M. Nejat Sönmez
Niğde 17.3.1966

H. Ali Erdem
Divriği 18.3.1962

Tufan Evyapan
Krkkale 18.3.1963

Tanju Bilgiç
İstanbul 19.3.1963

İbrahim Ünlü
İstanbul 19.3.1964

Ö. Murat Atay
Nallıhan 19.3.1964

Haydar Kaplanağası
Kadıköy 19.3.1966

N. Kemal Sönmez
Ankara 20.3.1960

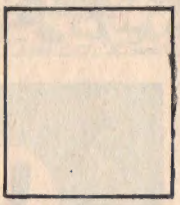

Coşkun Ceyhan
Adapazarı 20.3.1966

Necmi Kavabece
Niğde 20.3.1964

Sahih İşcan
Üsküdar 20.3.1966

Aydemir Barın
Kırıkhan 20.3.1969

Can Öztürk
Yozgat 1969

Semih Baydar
İstanbul 21.3.1960

Vedat Gögen
Konya 21.3.1964

Özlem Ayyıldırım
İzmir 21.3.1965

Özkan Yılmaz
Çubuk 21.3.1965

Nazlıhan Kızıltan
Zonguldak 21.3.1968

Nuray Kadakçı
Ankara 23.3.1960

Kaplan Mustafa
Giresun 1961

Kalkan Aydın
Antalya 23.3.1961

Hasan Turut
İzmir 1960

Tanju Bakırcı
İstanbul 24.3 ...

Doğan Kardeş
HAFTALIK ÇOCUK DERGİSİ

Pazartesi günleri çıkar.
17 MART 1975
Sayı : 12 Sıra No. 1000
Yıl : 30 Cilt : 1

Sahibi :
Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A. Ş. adına
KEMAL ERHAN
Yazı İşleri Müdürü
ŞEVKET RADO

Yazı İşleri ve İdare : Divanyolu, Türbedar Sokak 22 İSTANBUL ★ Doğan Kardeş P. K. 1146 - İSTANBUL ★ Telefon : 27 95 10 (Santral) ★ Dağıtım ve Abone: Bateş Bayilik Teşkilâtı Cağaloğlu, Molla Fenâri Sokak 1 - İSTANBUL

ABONE ŞARTLARI
Yurt içi adi posta, yıllık: 80 TL. ★ Altı aylık: 40 TL. ★ Yurt dışı adi posta, yıllık: 110 TL. ★ Altı aylık: 55 TL. ★ Yurt dışından abonelerini uçakla isteyenlerden bulundukları ülkeye göre ayrıca uçak ücreti alınır. Adres değişikliği için 100 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ★ Abone: Bateş Bayilik Teşkilâtı Cağaloğlu Molla Fenari Şok. No. 1, İSTANBUL

DİZİLDİĞİ ve BASILDIĞI YER :
Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A. Ş.
Gönderilen yazı ve resimler iade edilmez.

İLÂNLARINIZ İÇİN İLÂN SERVİSİMİZE MÜRACAAT ETMENİZİ RİCA EDERİZ.
Tel. : 27 95 10

MART AYI HEDİYE KUPONU - 3
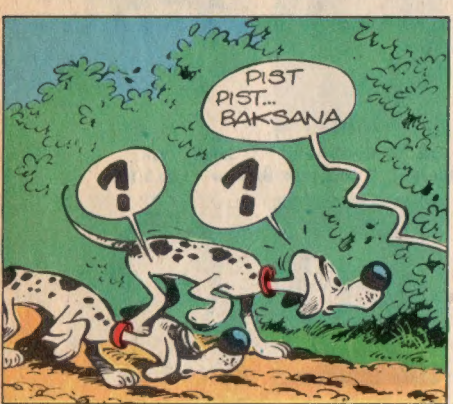
Cancan ile afacan